

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת פרשת במדבר, חג השבועות תשפ"א | גליון מס' 292

פרשת במדבר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני (במדבר א' א')

וידבר ה' אל משה במדבר סיני, זה שאמר הכתוב (תהלים לו ז) משפטיך תהום רבה. אמר רבי מאיר, משל את הצדיקים בדירתם ואת הרשעים בדירתם. את הצדיקים בדירתם, במרעה טוב ארעה אותם, (יחזקאל לז יז). ואת הרשעים בדירתם, ביום רדתו שאולה וגו' כסיתי עליו את התהום, (סס לא טו). (במדבר רבה א' א')

מקשים העולם, מהי השייכות בין הפסוק 'משפטיך תהום רבה', אל הפסוק הפותח את פרשתנו 'וידבר ה' אל משה במדבר סיני'. וכמו כן, איך שייכת פה דרשתו של רבי מאיר, משל את הצדיקים בדירתם ואת הרשעים בדירתם. עוד יש לדקדק, מדוע המשיל רבי מאיר את הצדיקים והרשעים, דווקא בדירתם.

ויש ליישב באופן נפלא, על פי המחלוקת בגמרא (שבת פט.), מהו עיקר שמו של הר סיני. רבי יוסי ברבי חנינא סבר, כי שמו המקורי הינו הר חורב. ומדוע נקרא הר סיני, משום שירדה שנאה לאומות העולם עליו. ורבי אבהו סבר, כי שמו המקורי של ההר הינו סיני. ומדוע נקרא שמו הר חורב, כי ירדה חורבה לאומות העולם עליו.

וכתב הרי"ף ב'עין יעקב' בביאור מחלוקתם, כי מי שפירש שירדה חורבה לאומות העולם עליו, לדבריו, נענשו האומות בחורבן על כך שלא קיבלו את התורה. אולם, משנהו שפירש כי ירדה שנאה לאומות העולם עליו, סובר שרק ירדה להם שנאה, אך לא נענשו.

והנה בכל המקומות שנקרא ההר בתורה בשם הר סיני, אין בכך כל תמיהה. בין אם נאמר שזהו שמו המקורי, ובין אם נקוט כטעם שירדה עליו שנאה לאומות העולם. שכן, הלא כל המצוות ניתנו למשה מסיני. וממילא, בכל פעם שנזכר שמו של ההר על מצווה כלשהי, נזכר בשם סיני. או מחמת שזהו שמו, או בגלל שאף בגין אותה המצווה ירדה שנאה לאומות, מחמת שלא רצו לקבלה.

ברם, כאן בפסוקנו 'וידבר ה' אל משה במדבר סיני,

כאשר אינו עוסק בשום מצווה שניתנה בסיני, כי אם במניינם של בני ישראל, אין שום סיבה להזכיר את שמו של המדבר בכינויו, כי אם בשמו המקורי. ואם בכל זאת הזכיר הפסוק את השם סיני, מוכרחים אנו לומר, כי זהו שמו המקורי של ההר. ומה שכונה בשם חורב, אין זאת אלא, משום שנענשו אומות העולם וירדה עליהם חורבה, בגלל שלא רצו לקבל את התורה.

לפי זה, יבוארו דברי המדרש הפלא ופלא. כי הנה כאמור, ממה שאמר הפסוק וידבר ה' אל משה במדבר סיני, למדים אנו שנתכנה ההר בשם חורב, מחמת שנענשו עליו אומות העולם. וזהו מה שאומר המדרש, 'הדא הוא דכתיב משפטיך תהום רבה', כי מכאן אנתנו למדים, עד כמה נוקבים המה משפטיו ודיניו של השי"ת.

מטעם זה, אף המשיל רבי מאיר, את הצדיקים בדירתם ואת הרשעים בדירתם. משום שלשון חורבה ובניין נופל על בית ודירה. והנה הוקשה לו לרבי מאיר, איך ניתן לומר שירדה חורבה לאומות העולם, הלא רואים אנו בעינינו שיש להם בתים ועיירות. לכן הביא את נבואתו של יחזקאל, על לעתיד לבוא, אשר אז יהיו הצדיקים בדירתם. ואילו הרשעים, חרוב יחרבו כל בתיהם, ולא יהיה משכנם אלא בתהום רבה.

(זרע שמשון פרשת במדבר, מאמר ב)

חג השבועות

התורה הקדושה נחשבת ככלתם של בני ישראל ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לוחות העדות. כְּכַלְתּוֹ כְּתִיב וכו' מה כלה מתקשטת בכ"ד קשוטין, הן האמורים בספר ישעיה. אף תלמיד חכם, צריך להיות בקי בכ"ד ספרים. (שמות לא יח ונכ"ט י סס, משמות רבה מא' ה)

א. הנה לנו, שהתורה הקדושה נחשבת ככלתם של בני ישראל. לאור קביעה נפלאה זו, יבוארו הפלא ופלא, כמה פסוקים ומאמרי חז"ל, על אודות התורה הקדושה.

לעת גמרה של תורה.

ג. 'אין אדם לומד תורה אלא ממקום שליבו חפץ', (עבודה זרה יט). כעין זה מצאנו גם בקידושי אשה. והוא, מה שאמרו (קידושין מא). 'אסור לאדם לקדש את האשה קודם שיראנה', שמה לא תמצא חן בעיניו. והתורה, שהיא לנו ככלה צנועה, לפיכך אין אדם לומד בה, אלא ממה שלבו חפץ.

ד. 'בתחילה, נקראת (-התורה) על שמו של הקדוש ברוך הוא. ולבסוף, על שמו (-של הלומדה). שנאמר, בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה', (עבודה זרה שם). כמו האשה, שבתחילה היא ברשות אביה, ליורשה ולהפדת נדריה ומשנישאת, הרי היא ברשות בעלה. כך גם התורה. אחרי שלמדה האדם, התקדשה לו והרי היא ברשותו.

ה. 'כי קאים רבי בהאי מסכתא, לא תשייליה במסכתא אחריתי', (שבת ג:). הנה פסק ב'שולחן ערוך', (אבן העזר סימן א סעיף ט), כי אין לו לאדם לישא אשה נוספת על אשתו, אם לא במקום מצווה. ואף אתה, כאשר תראה את רבך שהוא שוגה באהבתה של מסכת אחת, אל תסיח דעתו למסכת אחרת.

ו. 'אמר ליה שמואל לרב יהודה, שיננא, חטוף ואכול, חטוף ואישתי. דעלמא דאזלינן מיניה, כהילולא דמי', (עירובין נד). דברי המאמר הזה, קשים להבנה. כי איך מכנה את העולם הזה, 'הילולא'. הלא בזוהר הקדוש, קורא ליום המיתה 'הילולא'.

אך לדרכנו נוכל לפרש, כי הנה ההלכות נקראות 'עולם'. כמו שנאמר (חבקוק ג ו), 'הליכות עולם לוי'. וכדרשת חכמים (נדה עג), 'אל תקרי הליכות אלא הלכות'. ועסק התורה, הלא נמשל לאכילה ושתייה. כמו שנאמר (משלי ט ה), 'לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי'.

זהו מה שאמר שמואל, לתלמידו רב יהודה. חטוף ואכול בלחמה של תורה; חטוף ושתה ביינה של תורה. כי העולם שאנו הולכים ממנו, היינו ההלכה והמסכת שאתה מסיים ללמוד, הרי הם לנו כהילולא, כחתונה. שכן, כאשר סיימנו להגות במסכת, או אז, היא מתקדשת לנו ואנחנו עושים לכבודה, חופה וסעודת נישואין.

(זרע שמשון פרשת נשא, מאמר יא)

'עושיין סעודה לגמרה של תורה', (קהלת רבה א א). שכשם שבשמחת נישואין, עושים סעודה לכבודה, כך גם בעת סיום מסכת, יש לערוך סעודה לכבוד המאורע. כי מסכת אחת, כבר נקראת כלה, (ראה עירובין נג:).

אלא שלפי זה יש לדקדק, כי לכאורה זה היה עלינו לערוך את השמחה, בתחילת לימוד המסכת. וכמו בנישואין, שעורכים את הסעודה, בשעה שמביא החתן את הכלה אל ביתו.

ויש לומר, כי הנה מצאנו בקידושי אשה (קידושין ז), 'האומר לאשה חציך מקודשת לי, אינה מקודשת'. וכן אמרו (שם מח:), 'הרי את מקודשת לי בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת'. לכן, גם כלפי התורה הקדושה, כל עוד שלא סיימנו את המסכת, אין הקידושין חלים. ורק ביום שסיימנו אותה, או אז, חלים הקידושין והנישואין, ויש לעשות סעודה.

והנה דייק המדרש בלשונו, עושיין סעודה לגמרה של תורה. ולא אמר, בגמר התורה. זאת, משום שלא ניתן לעשות נישואין וחופה, ללא סעודה. כמו שאומרת הגמרא (כתובות ב:), כי מטעם זה, הבתולה נישאת ביום רביעי ולא ביום ראשון. והוא הדין כלפי התורה, אשר הסעודה היא עצמה גמרה של תורה. כי ללא סעודה, אין זה נחשב עדיין שגמר המסכתא.

ב. דברי הפסוק (שיר השירים ד יא), 'נפת תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמתוך כריח לבנון'. וכך ביאורו: בתחילה, תטפנה השפתיים נופת, בלימוד התורה, הכלה. לאחר מכן, אחר שסיימנו את המסכת, יהיו דבש וחלב תחת לשונך, בסעודת המצווה. ולבסוף, לעולם הבא, יהיה ריח שלמתוך כריח לבנון. כי כל המצוות ומעשים טובים, אשר עושים אנו בעולם הזה, הרי הם מלבושים עבור נשמתנו, לעולם הבא.

בדרך זו יבואר גם הפסוק (משלי ג כא - כב), 'בני אל ילזו מעיניך נצור תושיה ומזימה. ויהיו חיים לנפשך וחן לגרורותיך'. אם תנצור את התורה והחכמה, בלבתי הסר עיניך מהם, תמצא חיים לנפשך, לחיי עולם הבא. ועוד קודם לכן, בעולם הזה, יהיו חן לגרורותיך. רמז לסעודה שאוכלים בגרגרת הדיינו הקנה בו בולעים את האוכל,

טוב שמוע

בשעת כתיבת השורות, אנו מתקדמים בחסדי השם יתברך, בשלבי הסיום של הורדת הספר ילקוט אמרים זרע שמשון המפואר על חומש במדבר, לדפוס.

מתפללים ומקוים שבגליון הבא כבר נוכל לבשר לכם על ההוצאה לאור.

בברכה שנוכה לקבל את התורה מאהבה ומיראה ולזכות לכל ברכות והבטחות המחבר ז"ע

ובתפילת והערב נא ה"א את דברי תורתך בפינו ונהיה אנהנו וצאצאינו וכו' יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה.

להארות משוב וכן לקבלת העלון במייל lk0772027554@gmail.com